YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

28 päivänä syyskuuta 2006 *

Asiassa C-434/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka korkein oikeus (Suomi) on esittänyt 6.10.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 11.10.2004, saadakseen ennakkoratkaisun rikosoikeudenkäynnissä, jossa vastaajina ovat

Jan-Erik Anders Ahokainen ja

Mati Leppik,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), A. Borg Barthet, U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.5.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– virallinen syyttäjä, Raaseporin käräjäoikeuden kihlakunnansyyttäjä M. Illman,

– Suomen hallitus, asiamiehinään T. Pynnä ja E. Bygglin,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Fernandes ja Â. Seiça Neves,

– Ruotsin hallitus, asiamiehenään A. Falk,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. van Beek ja P. Aalto,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.7.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 28 artiklan ja EY 30 artiklan tulkintaa, ja se on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajina ovat Ahokainen ja Leppik ja jossa näitä syytetään etyylialkoholin salakuljettamisesta Suomeen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Alkoholilain (1143/1994) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja.

3 Alkoholilain 3 §:n 2 momentin mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 1/2001, alkoholijuomalla tarkoitetaan nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

4 Alkoholilain sanamuodon mukaan väkiviinalla, jota ei pidetä nautittavaksi kelpaavana alkoholijuomana, tarkoitetaan etyylialkoholia ja etyylialkoholin vesiliuosta, joka sisältää enemmän kuin 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei ole denaturoitu.

5 Tässä laissa säädetään muun muassa, että väkiviinan käyttö, valmistus ja maahantuonti edellyttää tätä varten myönnettyä lupaa.

6 Alkoholilain 8 §:ssä säädellään alkoholijuomien ja väkiviinan kaupallista maahantuontia ja väkiviinan maahantuontilupaa. Tämän pykälän 1 momentin mukaan alkoholijuomia saa tuoda maahan ilman erillistä maahantuontilupaa omaa käyttöä varten sekä kaupalliseen tai muuhun elinkeinotarkoitukseen. Tämän pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan elinkeinonharjoittaja, jolle tuotevalvontakeskus on

myöntänyt maahantuontiluvan, saa tuoda maahan väkiviinaa. Saman pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan se, jolle tuotevalvontakeskus on myöntänyt saman lain 17 §:ssä tarkoitetun käyttöluvan, saa tuoda väkiviinaa maahan omaa käyttöä varten tehtyään tuotevalvontakeskukselle ilmoituksen toimimisestaan maahantuojana.

7 Väkiviinan käyttöluvan saamiseksi hakijan on esitettävä perusteltu käyttötarve (alkoholilain 17 §:n 3 momentti).

8 Alkoholilain nro 459/1968, joka korvattiin alkoholilailla seuraamuksia koskevia säännöksiä lukuun ottamatta, 82 §:n mukaan se, joka luvattomasti maahan tuo tai maasta vie alkoholijuomaa tai väkiviinaa taikka sitä yrittää, tuomitaan alkoholipitoisen aineen salakuljetuksesta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Tullitarkastuksessa, joka suoritettiin 1.8.2002, Saksasta saapuneesta kuorma-autosta löydettiin 9 492 litraa väkiviinaa (96,4–96,5-tilavuusprosenttista etyylialkoholia) litran pulloihin pakattuna. Kun otetaan huomioon, miten tuote oli pakattu, sekä esitetyt selvitykset, on todennäköistä, että tuote oli tarkoitettu nautittavaksi laimennettuna alkoholijuomana. Rahtausasiakirjojen mukaan kuorma-auton lastina olisi pitänyt olla 32 palettia seesamöljyä.

10 Ahokainen ja Leppik tuomittiin Raaseporin käräjäoikeudessa vankeusrangaistuksiin alkoholipitoisen aineen salakuljetuksesta. Tämä tuomioistuin tuomitsi niin ikään väkiviinan menetetyksi valtiolle.

11 Helsingin hovioikeus pysytti tämän tuomion.

12 Korkein oikeus, johon Ahokainen ja Leppik ovat valittaneet hovioikeuden tuomiosta, pohtii erityisesti, onko väkiviinaa koskevaa Suomen lupajärjestelmää pidettävä EY 28 artiklassa tarkoitettuna määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä, ja jos näin on, voidaanko sitä pitää sallittuna EY 30 artiklan nojalla, kun otetaan huomioon sen tavoite.

13 Koska korkein oikeus on pitänyt asian ratkaisuun vaikuttavien perustamissopimuksen määräysten tulkintaa tarpeellisena, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko EY 28 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan denaturoimatonta yli 80-prosenttista etyylialkoholia saa tuoda maahan vain se, joka on saanut tähän luvan?

2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko lupajärjestelmää pidettävä EY 30 artiklan nojalla sallittuna?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

14 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, ovatko tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat perustamissopimuksen määräykset esteenä alkoholilaissa säädetyn kaltaiselle edellytykselle, jonka mukaan väkiviinan maahantuontiin tarvitaan ennakkolupa.

15 Jotta kansalliselle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on muistutettava, että valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/12/ETY (EYVL L 76, s. 1), jolla on tarkoitus säätää näihin tuotteisiin, joihin alkoholi kuuluu, sovellettavasta tulli- ja verojärjestelmästä, tavoitteena ei ole erityisesti säännellä EY 30 artiklassa tarkoitettujen yleiseen etuun perustuvien vaatimusten suojaamista, joten jäsenvaltioilla on edelleen perustamissopimuksen rajoissa toimivalta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin näiden vaatimusten suojaamiseksi (ks. vastaavasti asia C-394/97, Heinonen, tuomio 15.6.1999, Kok. 1999, s. I-3599, 29 kohta).

16 On siis tutkittava yhtäältä EY 28 artiklassa tarkoitetun rajoituksen olemassaoloa sekä toisaalta mahdollista oikeuttamisperustetta EY 30 artiklan valossa.

EY 28 artiklassa tarkoitettu rajoitus

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

17 Virallinen syyttäjä sekä Suomen ja Portugalin hallitukset katsovat, että jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa väkiviinan maahantuontiin sovelletaan lupajärjestelmää, ei ole EY

28 artiklan vastainen. Ruotsin hallitus sekä Euroopan yhteisöjen komissio väittävät puolestaan, että velvollisuus pyytää tuontimaalta lupa ennen kyseisten tavaroiden maahantuontia on EY 28 artiklassa kielletty toimenpide, vaikka tämä lupa olisi pelkkä muodollisuus ja se myönnettäisiin automaattisesti.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

18 Määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä ovat kaikki kauppaa koskevat jäsenvaltioiden säädökset, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti, ja ne ovat tämän vuoksi kiellettyjä EY 28 artiklan nojalla (ks. mm. asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, Kok. Ep. II, s. 349, 5 kohta; asia C-420/01, komissio v. Italia, tuomio 19.6.2003, Kok. 2003, s. I-6445, 25 kohta ja asia C-20/03, Burmanjer ym., tuomio 26.5.2005, Kok. 2005, s. I-4133, 23 kohta). Jopa säädökset, joita sovelletaan erotuksetta sekä kotimaisiin tuotteisiin että maahantuotuihin tuotteisiin ja joiden soveltaminen maahantuotuihin tuotteisiin voi vähentää niiden myyntimäärää, ovat periaatteessa EY 28 artiklassa kiellettyjä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä (ks. mm. asia 120/78, Rewe-Zentral, ns. Cassis de Dijon -tapaus, tuomio 20.2.1979, Kok. 1979, s. 649, Kok. Ep. IV, s. 403).

19 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin täsmentänyt, että tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavilla tai ne kieltävillä kansallisilla oikeussäännöillä, joita yhtäältä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja joilla toisaalta on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin, ei tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoiteta jäsenvaltioiden välistä kauppaa suoraan tai välillisesti edellä mainitussa asiassa Dassonville annettuun tuomioon perustuvassa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard, tuomio 24.11.1993, Kok. 1993, s. I-6097, Kok. Ep. XIV, s. I-477, 16 kohta).

20 Mitä tulee täsmällisemmin maahantuontia koskevan ennakkoluvan luonnehdintaan perustamissopimuksen määräysten valossa, yhteisöjen tuomioistuin on jo lausunut, että tällainen järjestelmä on lähtökohtaisesti EY 28 artiklan vastainen, koska tämä määräys estää sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamisen yhteisön sisäisissä suhteissa, jossa edellytetään, vaikka vain pelkkänä muodollisuutena, tuontilisenssejä tai -lupia taikka muita samankaltaisia menettelyjä (asiat 124/81, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, ns. iskukuumennettu maito -tapaus, tuomio 8.2.1983, Kok. 1983, s. 203, Kok. Ep. VII, s. 1, 9 kohta ja C-304/88, komissio v. Belgia, tuomio 5.7.1990, Kok. 1990, s. I-2801, 9 kohta; ks. myös asia C-212/03, komissio v. Ranska, tuomio 26.5.2005, Kok. 2005, s. I-4213, 16 kohta ja EFTA-tuomioistuimen asiassa E-1/94, Restamark, 16.12.1994 antama tuomio, EFTA Court Report, s. 15, 49 ja 50 kohta).

21 Maahantuontimuodollisuuksien asettaminen pääasiassa kyseessä olevien säännösten, joilla otetaan käyttöön ennakkolupajärjestelmä, tavoin voi rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa ja vaikeuttaa muissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettavien ja kaupan pidettävien tavaroiden markkinoille pääsyä. Tämä rajoitus on sitäkin merkittävämpi, jos järjestelmästä aiheutuu lisäkustannuksia näiden tuotteiden osalta (ks. mm. asia C-189/95, Franzén, tuomio 23.10.1997, Kok. 1997, s. I-5909, 71 kohta). Tällaisessa tilanteessa ei ole kyse "pelkästä" tiettyjen myyntijärjestelyjen rajoittamisesta tai kieltämisestä.

22 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaista ennakkolupaedellytystä on siis pidettävä jäsenvaltioiden välisen kaupan rajoituksena, joka kuuluu EY 28 artiklan soveltamisalaan.

EY 30 artiklassa tarkoitetut oikeuttamisperusteet

23 Tällainen rajoitus voi kuitenkin olla oikeutettavissa EY 30 artiklassa tarkoitetuista syistä.

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

24 Virallinen syyttäjä ja Suomen hallitus huomauttavat, että alkoholinkulutus erityisesti nuorten keskuudessa on paitsi merkittävin yksittäinen riskitekijä kansanterveydelle Suomessa myös syy yleiseen järjestykseen kohdistuviin häiriöihin ja yleiseen turvallisuuteen kohdistuviin haittoihin, koska se on läheisessä yhteydessä rikollisuuteen sekä onnettomuuksiin.

25 Oikeasuhteisuuden osalta ne toteavat, että kyseessä oleva lainsäädäntö on tarkoitukseensa soveltuva ja välttämätön tavoitteidensa saavuttamiseksi, koska yli 80-tilavuusprosenttista alkoholia koskevat kiellot rajoittuvat yksityiseen kulutukseen ja koska ennakkolupajärjestelmällä pyritään välttämään tällaisen kulutuksen, joka on erityisen haitallista nuorille, joille väkiviinan tapainen erittäin vahva mutta hinnaltaan edullinen alkoholivalmiste on houkutteleva tuote, aiheuttamat vaarat. Tämä järjestelmä ei niiden mukaan ainakaan estä sitä, että luvan saanut henkilö voi tuoda maahan väkiviinaa, joka on valmistettu jossain toisessa jäsenvaltiossa ja joka on tarkoitettu laissa mainittuun käyttötarkoitukseen.

26 Komissio katsoo puolestaan, että kyseessä olevat toimenpiteet ovat suhteettomia tavoiteltuun päämäärään nähden. Se huomauttaa muun muassa, että tavallisesti tuonti-ilmoitukset tai tuontitodistukset riittävät siihen, että jäsenvaltion legitiimit päämäärät voidaan saavuttaa.

27 Koska väkiviina on kokonaan suljettu pois yksityisiltä kuluttajamarkkinoilta Suomessa, komissio pohtii lisäksi, missä määrin väkiviinan kaupallista käyttöä ja maahantuontia koskeva lupajärjestelmä suoraan toteuttaa ihmisten terveyden suojelun sekä yleisen järjestyksen turvaamista koskevaa päämäärää.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

28 On kiistatonta, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö, jonka tavoitteena on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja ja jolla pyritään näin ollen torjumaan alkoholin väärinkäyttöä, on EY 30 artiklassa tunnustettujen kansanterveyteen ja yleiseen järjestykseen liittyvien syiden mukainen.

29 Jotta kansanterveyteen ja yleiseen järjestykseen liittyvillä syillä voitaisiin oikeuttaa senkaltainen rajoitus, jota pääasiassa kyseessä oleva maahantuontilupajärjestelmä merkitsee, on kuitenkin tarpeen, että kyseessä oleva toimenpide on oikeasuhteinen tavoiteltuun päämäärään nähden ja että se ei ole mielivaltaisen syrjinnän keino tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peitelty rajoitus.

30 Syrjintää ja rajoitusta koskevien vaarojen osalta asiakirja-aineistossa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että Suomen viranomaisten esittämiin kansanterveyteen ja yleiseen järjestykseen liittyviin syihin perustuvilla rajoituksilla kierretään niiden varsinainen tarkoitus ja että niitä käytetään siten, että muista jäsenvaltioista peräisin olevia tavaroita syrjitään tai että tiettyä kotimaista tuotantoa suojellaan välillisesti (asia 34/79, Henn ja Darby, tuomio 14.12.1979, s. 3795, Kok. 1979, Kok. Ep. IV, s. 693, 21 kohta ja yhdistetyt asiat C-1/90 ja C-176/90, Aragonesa de Publicidad Exterior ja Publivía, tuomio 25.7.1991, Kok, 1991, s. I-4151, Kok. Ep. XI, s. I-387, 20 kohta).

31 Sellaisen toimenpiteen oikeasuhteisuuden osalta, jossa on kyse poikkeuksesta tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevaan periaatteeseen, kansallisten viranomaisten on osoitettava, että niiden lainsäädäntö on suhteellisuusperiaatteen mukainen eli että se on tarpeen esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi eli tässä tapauksessa kansanterveyden suojelemiseksi ja yleisen järjestyksen turvaamiseksi ja että tätä tavoitetta ei voitaisi saavuttaa kielloin tai rajoituksin, jotka eivät ole yhtä laajoja tai

joilla yhteisön sisäistä kauppaa rajoitetaan vähemmän (ks. vastaavasti asia C-17/93, Van der Veldt, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3537, 15 kohta ja em. asia Franzén, tuomion 75 ja 76 kohta).

32 Kuten virallinen syyttäjä ja Suomen hallitus korostavat, jäsenvaltioilla on kuitenkin tiettyä harkintavaltaa, kun ne päättävät kunkin yhteiskunnallisen tilanteen erityispiirteiden perusteella ja sillä perusteella, minkä merkityksen ne antavat yhteisön oikeudessa hyväksytyille oikeutetuille päämäärille, joihin kuuluu esimerkiksi alkoholin väärinkäytön estäminen ja taistelu sen käyttöön liittyviä rikollisuuden eri muotoja vastaan, niistä toimenpiteistä, joilla voidaan päästä konkreettisiin tuloksiin (ks. mm. em. asia Heinonen, tuomion 43 kohta).

33 Kuten Ruotsin hallitus toteaa, ihmisten terveydellä ja elämällä on etusija EY 30 artiklassa suojattujen oikeushyvien tai etujen joukossa. Jäsenvaltioiden asiana on päättää yhteisön lainsäädäntöä ja erityisesti suhteellisuusperiaatetta noudattaen siitä tasosta, jolla ne aikovat turvata niiden suojelun, ja tavasta, jolla tämä taso on tarkoitus saavuttaa (asia C-320/93, Ortscheit, tuomio 10.11.1994, Kok. 1994, s. I-5243, 16 kohta; ks. myös vastaavasti em. asia Heinonen, tuomion 45 kohta).

34 Arvioidessaan belgialaisen elävien eläinten tuontijärjestelmän ja britannialaisen iskukuumennetun maidon tuontijärjestelmän yhdenmukaisuutta yhteisön lainsäädännön kanssa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että ennakkolupajärjestelmä oli suhteeton toimenpide ihmisten ja eläinten terveyden ja elämän suojelemiseksi. Se täsmensi, että jäsenvaltio voi toteuttaa vähemmän rajoittavia toimenpiteitä näiden etujen suojaamiseksi tyytyen tarvitsemiensa tietojen keräämiseen esimerkiksi maahantuojien allekirjoittamin ilmoituksin, joihin on tarvittaessa liitetty jäsenvaltion, josta tavarat viedään, antamat asianmukaiset todistukset (em. iskukuumennettu maito -tapaus, tuomion 17 kohta ja em. asia komissio v. Belgia, tuomion 14 kohta).

35 Yhteisöjen tuomioistuin on niin ikään katsonut, että EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artikla (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) ovat esteenä kansallisille oikeussäännöille, joiden mukaan alkoholijuomia saavat tuoda maahan vain valmistus- tai tukkumyyntiluvan haltijat, kun yhtäältä lupajärjestelmä on muista jäsenvaltioista peräisin olevien alkoholijuomien tuonnin rajoitus, koska siitä aiheutuu näiden juomien osalta lisäkustannuksia, ja kun toisaalta ei ole osoitettu, että kyseisillä kansallisilla oikeussäännöillä käyttöön otettu lupajärjestelmä – erityisesti siltä osin kuin on kysymys edellytyksistä, jotka koskevat varastointikapasiteettia ja luvanhaltijoilta vaadittuja korkeita lupamaksuja – olisi oikeassa suhteessa kansanterveyden suojelemisen tavoitteeseen nähden ja että tätä tavoitetta ei voitaisi saavuttaa toimenpiteillä, joilla yhteisön sisäistä kauppaa rajoitetaan vähemmän (em. asia Franzén, tuomion 71, 76 ja 77 kohta).

36 Edellä mainitussa asiassa Heinonen antamansa tuomion 40–44 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin puolestaan vahvisti, että Suomen lainsäädäntö, joka perustuu alkoholilakiin ja jossa otetaan käyttöön kolmansista maista tulevia matkustajia koskeva alkoholijuomien maahantuontioikeuden rajoittaminen matkan keston perusteella, ei ollut ristiriidassa yhteisön lainsäädännön kanssa. Se katsoi, että toimenpide oli tarkoitukseensa soveltuva ja välttämätön, koska se myötävaikutti sosiaalisen ja terveydellisen tilanteen parantamiseen ja koska se koski yksinomaan tiettyjen kriteerien mukaisia matkoja, kun taas komission ehdottamat vaihtoehtoiset toimenpiteet eivät vaikuttaneet riittävän tehokkailta tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

37 Sen arvioiminen, oliko Ruotsin lainsäädäntö, jota perusteltiin vastaavilla kansanterveyteen liittyvillä syillä, joihin tämän tuomion edellisessä kohdassa mainittu Suomen lainsäädäntö perustui, ja jossa kiellettiin alkoholijuomamainosten julkaiseminen aikakausjulkaisuissa, suhteellisuusperiaatteen mukainen, ja erityisesti sen arvioiminen, voitiinko tavoiteltu päämäärä eli alkoholin väärinkäytön torjunta saavuttaa rajoituksilla, jotka eivät ole yhtä laajoja tai jotka eivät vaikuta yhtä paljon yhteisön sisäiseen kauppaan, edellytti yhteisöjen tuomioistuin mukaan kuitenkin kyseessä olleen jäsenvaltion tilannetta koskeneiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen analyysiä, minkä tekeminen oli helpompaa kansalliselle tuomioistuimelle kuin yhteisöjen tuomioistuimelle (asia C-405/98, Gourmet International Products, tuomio 8.3.2001, Kok. 2001, s. I-1795, 33 kohta).

38 Edellisessä kohdassa esitetyistä syistä käsiteltävänä olevassa asiassa on jätettävä kansallisen tuomioistuimen tehtäväksi päättää sillä käytössä olevien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella siitä, torjutaanko Suomen tasavallan konkreettisilla toimenpiteillä tehokkaasti väärinkäyttöä, joka liittyy väkiviinan nauttimiseen juomana, vai voitaisiinko vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä saavuttaa samankaltainen lopputulos. Toteutettujen toimenpiteiden oikeasuhteisuuden ja tehokkuuden tarkastelu perustuu tosiseikkojen arviointiin, joka kansallisen tuomioistuimen on yhteisöjen tuomioistuinta helpompi toteuttaa.

39 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on siis tutkia niiden väitteiden uskottavuus, jotka virallinen syyttäjä ja Suomen hallitus ovat esittäneet ja jotka koskevat väkiviinan kulutukseen liittyviä vaaroja ja ennakkolupajärjestelmän tehokkuutta. Sen on myös tutkittava rajoittavilla toimenpiteillä saavutettuja tuloksia eli siis sitä, onko niillä edes osaksi kyetty vähentämään yleiseen järjestykseen kohdistuvia häiriöitä ja kansalaisten terveydelle aiheutuvia haittoja, jotka virallinen syyttäjä ja Suomen hallitus ovat maininneet. Lopuksi unohtamatta sitä, että väkiviinan käyttö ja myynti kuuluvat myös lupajärjestelmän piiriin, sen on niin ikään tutkittava, voitaisiinko riidanalaisen lainsäädännön tavoite saavuttaa myös maahantuojien allekirjoittamien ilmoitusten avulla, joihin on tarvittaessa liitetty jäsenvaltion, josta tavarat viedään, myöntämiä asianmukaisia todistuksia, ja joiden perusteella toimivaltaiset viranomaiset voivat saada tarvittavat tiedot maahantuodun väkiviinan käyttötarkoituksen valvomiseksi ja sen väärinkäytön estämiseksi.

40 Esitettyihin kysymyksiin on siis vastattava, että EY 28 ja EY 30 artikla eivät ole esteenä alkoholilaissa säädetyn kaltaiselle järjestelmälle, jonka mukaan denaturoimattoman yli 80-prosenttisen etyylialkoholin maahantuonti edellyttää ennakkolupaa, ellei kyseessä olevan jäsenvaltion tilanteelle ominaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella ilmene, että kansanterveyttä voidaan suojella ja yleinen järjestys turvata alkoholin vahingollisilta vaikutuksilta toimenpiteillä, jotka vaikuttavat vähemmän yhteisön sisäiseen kauppaan.

Oikeudenkäyntikulut

41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

EY 28 ja EY 30 artikla eivät ole esteenä alkoholilaissa (1143/1994) säädetyn kaltaiselle järjestelmälle, jonka mukaan denaturoimattoman yli 80-prosenttisen etyylialkoholin maahantuonti edellyttää ennakkolupaa, ellei kyseessä olevan jäsenvaltion tilanteelle ominaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella ilmene, että kansanterveyttä voidaan suojella ja yleinen järjestys turvata alkoholin vahingollisilta vaikutuksilta toimenpiteillä, jotka vaikuttavat vähemmän yhteisön sisäiseen kauppaan.

Allekirjoitukset